

Mireisz László

Hollósy József (1860-1898)

A magyarországi buddhizmus első képviselője, aki menedéket vett buddhista volt, s akitől a buddhizmus magyarországi megjelenését számítjuk, Hollósy József volt. Az általa lefordított és kiadott *Buddhista Káté* megjelenését (1893) tekinthetjük a magyarországi buddhizmus kezdetének. Eszerint jelenleg a Dharma Magyarországon való megjelenésének 111. esztendejét éljük. Méltán nevezhetjük Hollósy Józsefet Kőrösi Csoma Sándor után a második magyar bódhiszattvának.

Hollósy József a Hollósy család harmadik fiaként, Ferenc és Simon öccseként jön a világra 1860-ban. A gimnázium hét osztályát Máramaroszigeten végezte, majd a budapesti Mintarajztanodában, később a müncheni képzőművészeti akadémián tanult Gabel tanítványaként. 1880-84 között ösztöndíjas Münchenben. A továbbiakban Bincsik Mónika *Hollósy József* című munkájából idézünk: „Alaposan körüljárva a kérdést, a Hollósy fivérek arra a következtetésre jutottak, hogy ha a „tisztá vízhez” akarnak eljutni, Münchenből sürgősen távozniuk kell. József ekkor Olaszországba utazott, ahol a műemlékeket tanulmányozta, de amikor 1884-ben betegeskedése miatt szülőföldjére visszatérni kényszerült, már nem az ígéretes tehetségű ifjú festő érkezik haza, hanem az indus filozófiában elmélyedt bölcs, aki egy anekdota tanúsága szerint bátyja egyik képét – Krisztus levétele a keresztről – heves indulatában, keresztény tárgya miatt szétvagdalta.”

A buddhizmussal Hollósy József valószínűleg Münchenben ismerkedett meg, itt már korábban számottevő buddhista közösség alakult ki. (Erre utal az is, hogy németből fordított.) Első megjelent munkája: *Buddhista Káté, bevezetésül Gótamó Buddha tanáéhoz. A délvidéki buddhisták szent iratai után az európaiak használatára összeállított és jegyzetekkel ellátta Szubhádra Bhiksu.*

„A *Káté* első kiadása 1893-ban Máramaroszigeten jelent meg, majd az érdeklődésre való tekintettel 1901-ben másodszer is kiadták. A mű nagy visszhangot keltett és pozitív kritikát kapott, ami jól jellemzi a korhangulatot... A *Kátét* Jókai Mór is ismerte, sőt *A mi lengyelünk* című regénye *Buddhisták Magyarországon* című fejezetébe beillesztette a benne foglaltakat... 1897-ben jelent meg Félix álnéven Farnos Dezső *A Buddhista Káté* című édeskés ízű regénye Nagyenyeden, melyben néhány rejtett utalás magára a *Káté* szerzőjére, Hollósy József-re is vonatkozhat, habár szigorú életrajzi egyezések nehezen lennének kimutathatók. (Az eredeti *Kátét* Henry Olcott állította össze 1887-ben, burmai gyerekek oktatására. Formájában a keresztény katekizmusok kérdés-felelet sémáját követi. Hollósy József előszavát követően tárgyalja a mű a Buddha életét, a Tant és a Kiválók testvériségét, gyakran párhuzamba állítva a Buddhát Krisztussal.)

Hollósy József második munkája a *Buddha mondák* című könyv volt, mely 1896-ban jelent meg Máramaroszigeten. Ez Karl Eugen Neumann *Zwei Buddhistische Suttas* című művének fordítása, s három szuttát tartalmaz: *Az aszkétaság gyümölcsének szuttája*, *A kinszenvedés nagy szuttája*, *A rossz és a jó asszony története*, valamint a végén a *Dhammapadából* való verspárok

következnek. A *Dhammapada* fordításának befejezésében korai halála akadályozta meg.”

Hollósy József bátyja, Simon, utolsó korszakában az általa alapított nagybányai festőiskolában a Buddha tanait igyekezett ötvözni a magyar hagyománnyal. Természetfelfogásában is fellelhetők a buddhista hatások. Magát olyan „vezető”-nek, azaz mesternek nevezte, akiben „a buddhizmus inkább megerősítette korábbi meggyőződését, mintsem megváltoztatta volna” (*Nyugat*, 1918, 24. sz.).

Érdekes az is, hogy a harmadik fiútestvér, Hollósy István, akit Máramaroszigeten közjegyzőként, neves íróként tartottak számon, 1913-ban megjelent könyvében – *Magyarország őslakói és az oláhok eredete, tekintettel a nemzetiségi kérdésre és a magyarság történelmi hivatására* – sok helyen hivatkozik a „buddhista elvek”-re.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Felvinczi Takács Zoltán, a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum első igazga-

tója, valamint a későbbi Buddhista Misszió és a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet munkatársa, Hollósy Simon tanítványa volt, vagy hogy az Indiába elvándorolt Sass-Brunner Erzsébet férje és mestere, Sass Ferenc is a Hollósy-iskolából indult, csakúgy, mint Baktay Ervin, aki végig az ő tanítványának mondta magát.

A betegeskedése ellenére is askéta életmódot folytató Hollósy József 1898. április 11-én hunyt el hosszas szenvedés után. Sírfelirata a *Dhammapadából* vett idézet:

„Virrasztónak hosszú az éj,
Fáradt restnek hosszú az út,
Igazságot nem látónak
Hosszú ez a bujdosó lét.”

(A szerző 1950-ben született Budapesten. 1978-tól 82-ig a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet buddhista papképző szakát végezte el, mely Buddhista pappá szenteléssel, szerzetesi fogadalommal zárult.)

(A világhálóról tallózta Bálintné Kovács Júlia)

Karácsonyi Péterre emlékeztek

Hétfőn este születésének 73. évfordulóján emlékezett meg a nagykarolyi önkormányzat keretén belül működő kulturális igazgatóság Karácsonyi Péter zenetanárra, a nagykarolyi könnyűzenei mozgalom irányítójára. Az országSZerte elismert zenész, oktató és végül, de nem utolsósorban menedzser 12 éve távozott az élők soraiból.

A hétfői rendezvényen sokan részt vettek, Karácsonyi Péter egykori zenésztársai, barátai, ismerősei, valamint testvére, Karácsonyi Károly, továbbá a Nagykarolyi Művelődési Központ növendékei, akik a néhai zenetanár munkájának gyümölcséből táplálkoznak.

Bogdan Georgescu, a kulturális igazgatóság vezetője köszöntötte a résztve-

vőket. Felszólalásában kihangsúlyozta, hogy nem ő, hanem az egykori zenésztársak kellene beszéljenek Karácsonyi Péter-ről, ő csak annyit tud elmondani, hogy mit jelent Karácsonyi Péter 2013-ban, hiszen kulturális igazgatóként szem előtt tartja, ahogyan a zenetanár munkája tovább él mind a művelődési központban, mind pedig a diákklubban.